

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2018 / SEURANTA 31.6.2018

Toimiala: Sivistystoimiala

Palvelualue: Varhaiskasvatus

Sopimuksen tarkoitus:

Tällä operatiivisella sopimuksella kunnallisen suomenkielisen varhaiskasvatuksen palvelualuejohtaja sopii kasvatus- ja opetuslautakunnan ja kaupunginhallituksen välisen strategisen sopimuksen asettamien tavoitteiden mukaisesta palvelutoiminnan laajuudesta ja resursseista sekä toimista palvelutuotannon kehittämiseksi. Operatiivinen sopimus sisältää palvelualueen keskeiset toiminnalliset tavoitteet ja tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit.

1 Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta

Turun Kaupungin suomenkielinen varhaiskasvatus jakaantuu eteläiseen ja pohjoiseen varhaiskasvatusalueeseen. Varhaiskasvatusalueilla on yhteensä 49 päivähoitoyksikköä, jotka koostuvat usean eri varhaiskasvatustoiminnan kokonaisuudesta ja sijaitsevat fyysisesti eri osoitteissa. Turun suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on osapäiväistä sekä kokopäiväistä varhaiskasvatusta päiväkodeissa, ilta- ja ympärivuorokautista varhaiskasvatusta ja esiopetusta sekä täydentävää varhaiskasvatusta joko päiväkotien tai koulujen yhteydessä. Perhepäivähoidossa varhaiskasvatusta järjestetään hoitajan omassa kodissa tapahtuvana perhepäivähoitona ja kolmiperhepäivähoitona. Muussa varhaiskasvatuksessa toimii 28 leikkipuistoa eri puolilla kaupunkia, alle koulikäisille suunnattuja kerhoja sekä perhekerhoja myös yhteistyössä seurakuntien ja kolmannen sektorin kanssa. Kerhotoimintaa järjestetään sekä sisätiloissa että ns. ulkoilu- / liikuntakehoina. Avoimien päiväkotien toiminta kuuluu myös muun varhaiskasvatuksen palveluihin. Ruotsin kielen kielikylpytoimintaa ja esiopetusta järjestetään Kerttulin päivähoitoyksikössä ja englannin kielen kielisuihkutoimintaa ja esiopetusta Tuomaansillan päivähoitoyksikössä. Itäharjun päivähoitoyksikössä toimii ulkopäiväkotiryhmä. Ko. yksikön Viinamäenkadun esiopetus järjestetään osittain ulkotoimintana. Osittaisena ulkotoimintana esiopetus järjestetään myös Vasaramäen päivähoitoyksikössä. Kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä on vuoden 2018 tavoitteena ko. yksikköön soveltuvan ulkotoiminnan kehittäminen joko ulkoryhmien erillisenä toimintana tai ns. normaalien ryhmien toiminnan laajentamisena ja rikastamisena ulkona tapahtuvan toiminnan avulla. Varhaiserityiskasvatuksensa esiopetuksen palveluina ovat yksittäisille lapsille laaditut erilaiset tukimuodot lähipäiväkodissa tai alueellisissa integroiduissa erityisryhmissä. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat tukevat lapsia, henkilökuntaa ja perheitä konsultoimalla sekä osallistumalla varhaiskasvatuksen arjen toimintaan. Varhaiskasvatuksessa annetaan esiopetuksen perusopetukseen valmistavaa opetusta. Vuonna 2017 ko. opetukseen osallistui keskimäärin 89 lasta.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

Turussa otettiin 1.8.2017 käyttöön uusi kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka perustuu normipohjaisiin valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman kuntakohtainen implementointi ja siihen liittyvä kehittäminen on edelleen keskeisin varhaiskasvatuksen sisältöä ja laatua ohjaava tekijä sopimuskaudella. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönoton myötä varhaiskasvatuksen laatukäsikirja tullaan päivittämään ajan tasalle. Toiminnan monipuolisessa kehittämisessä hyödynnetään mm. asiakaspalautteista saatua tietoa, jonka raportointi helpottuu tietovarastoon siirtämisen myötä.

Uusi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki astui voimaan 1.3.2017. Sen myötä varhaiskasvatuksen palveluvalikkoon rakennettiin keskimääräisistä viikotunti-rajoista koostuva palveluiden kokonaisuus, joista perheiden on mahdollista valita itselleen sopivin vaihtoehto. Keväällä 2017 saadun kokemuksen myötä, perheiden varhaiskasvatuksen tarpeet ovat jonkin verran lyhentyneet viikottaisena aikana mitattuna. Tällä on vaikutus suoraan asiakasmaksutulokertymän alenemiseen. Hallitus antoi kesäkuussa 2017 esityksen eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muuttamisesta 1.1.2018 alkaen. Esityksen mukaan varhaiskasvatustaksuja alennetaan pieni- ja keskituloisilta. Maksualennus tehdään muuttamalla maksujen määräytymiseen käytettävien tulojen määräytymisperusteita. Köyhyysrajaa korotetaan mukailien perheen tuloista vähennettävää tuloajaa ja muuttamalla maksuprosentti perheen koosta riippumatta 10,70:ksi. Lisäksi alennetaan 2. lapsen maksua. Toteutuessaan uudella asiakasmaksulailla tulee olemaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksukertymää edelleen pienentävä vaikutus. Valtakunnan tasolla tulokertymän on laskettu pienenevät 71 M€:lla. Vaikutus kunnallisen suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulokertymään arvioidaan olevan 1,25 M€.

Lasten määrä kunnallisissa suomenkielisissä varhaiskasvatuspalveluissa tulee kasvamaan edelliseen vuoteen verrattuna. Syvälahden päiväkotit valmistuu käyttöön 1.8.2018. Varissuon päivähoitopaikkatilanne on kärjistynyt kevään 2017 aikana, ja tilaelementtiratkaisua odotetaan saatavan alueelle helpottamaan akuuttia tilannetta elokuussa 2018. Uudet päiväkodit lisäävät vuositasolla paikkamäärää noin sadalla lapsella. Lisäksi päiväkotien täyden tehostamisella saadaan lisättyä paikkoja päiväkoteihin nykyisin resurssien noin 60 paikkaa. Alle kouluikäisten lasten määrä kasvaa maltillisesti Turussa vuonna 2018. Lasten osallistumisasteen varhaiskasvatukseen odotetaan kuitenkin nousevan mm. hallituksen esittämien asiakasmaksumuutosten seurauksena. Alle kouluikäisten vieraskielisten lasten osuus kasvaa edelleen Turussa voimakkaasti. Tämä näkyy varhaiskasvatuspalveluiden kysynnässä ja tarpeessa suunnata resursseja mm. kielen oppimiseen.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten esiopetus siirretään varhaiskasvatuksen toiminnaksi elokuusta 2018 alkaen. Esiopetus toteutetaan pääsääntöisesti ko. lasten nykyisissä varhaiskasvatusryhmissä, joko alueellisissa integroiduissa erityisryhmissä tai lähipäiväkotien ryhmissä. Muutoksen myötä siirretään toimialan sisällä varhaiskasvatukseen vuositasolla 483 400 €.

Varhaiskasvatuksen kiinteistöjen huono kunto ja uusien rakennushankkeiden viivästyminen leimaa kunnallisen varhaiskasvatuksen tilannetta. Pula päivähoitopaikoista tulee olemaan ilmeinen heti keväällä 2018. Vuorohoidon tarpeen nopea kasvu lisää omalta osaltaan painetta uusien päiväkotitilojen hankkimiselle.

Palvelujen tarpeen tunnuslukuja tarkasteltaessa voidaan havaita, että kunnallisen päiväkotien lapsimäärät ovat lisääntyneet arvioituja enemmän. Muun varhaiskasvatuksen toiminnoissa kerhoihin ja avoimeen päiväkotitoimintaan osallistuminen on niin ikään ylittänyt arviot (tammi-kesäkuun keskiarvot tunnusluvuissa on merkitty alariville).

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0-6 – vuotiaiden määrä (vuoden lopussa)	11 699	11 957	12 050	12 200	12 350	12 450	12 550	12 700	12 850
Päiväkodit	4 948	4 904	4 884	4 825	4 865	5 025 5 365	5 315	5 360	5 460
Esiopetus	87	1 220	1 215	1 221	1 250	1 250 1 277	1 300	1 340	1 370
Esiopetuksen valmistava opetus	0	0	49	89	70	80 81	90	90	100
Perhepäivähoito	332	283	236	208	200	200 206	190	180	170
Muu varhaiskasvatus / kerhot	97	97	102	121	121	125	130	130	130

						142			
Muu varhaiskasvatus / puistot	443	436	433	387	400	400 330	400	400	400
Muu varhaiskasvatus / lasten käyntikerrat avoimessa päiväkotitoiminnassa	ei tietoa	667	801	1 105	1 100	1 200 1 331	1 250	1 300	1 350

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman implementointi ja siihen liittyvän johtamis- ja toimintakulttuurin kehittäminen ovat keskeisimpiä varhaiskasvatuksen sisältöä ja laatua ohjaavia tekijöitä sopimuskaudella. Prosessin etenemistä tuetaan varhaiskasvatuksen pedagogiikkaan ja pedagogiikan johtamiseen keskittyvien hankkeiden, kehittämistyön ja koulutuksen avulla.

Palvelutarpeen kasvuun reagoidaan ensisijaisesti oman toiminnan tuottavuuden kasvattamisen kautta. Tämä tarkoittaa päiväkotien täyttöasteen nostamista 100 %:iin.

2 Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat

1.000 €	TOT 2016	TA 2017	TA 2018	TOTEUTUMA 31.6.2018	ENNUSTE 31.12.2018
Tulot	7 063	6 703	5 401	3.393	5.801
Menot	63 537	62 456	63 638	32.485	63.727
Netto	- 56 474	- 55 752	- 58 237	-29.092	-57.925
Muutos-%	1,6%	- 1,28 %	4.46 %		

3 Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö

	TOT 2016	TA 2017	TA 2018	TOTEUTUMA 31.6.2108	ENNUSTE 31.12.2108
Htv	1 321,5	1 305	1 333	1 300	1 333

Palkat ja palkkiot	38 859 843	37 762 275	38 689 040	20 716 289	39 524 901
Sijaistus %	40,7%	39,1%	39,0%	34,0%	36,0 %
Sairauspoissaolo%	5,1%	4,8%	5,0%	5,3%	5,0%

4 Toiminnalliset tavoitteet

4.1 Operatiiviset tavoitteet

Strategisesta sopimuksesta johdetut

Strategisen sopimuksen tavoite (viite)	Strateginen linjaus	Palvelualueen tavoite	TA 2018 mittari	TOTEUTUMA 31.6.2108	ENNUSTE 31.12.2108	Mittarin seuranta-väli	Vastuuyksikkö
1.3 ja 5.1	Henkilöstön työhyvinvointi	Vakiinnutetaan vuonna 2017 aloitettu TVT-vastaavien toiminta. Varhaiskasvatuksen digitalisaation etenemistä tukeva TVT-koulutuksen tarve on kartoitettu yksiköittäin ja koulutukset on aloitettu TOP-keskuksen resurssien puitteissa.	Jokaisessa yksikössä toimii TVT. vastaava. Yksikkökohtaiset TVT-koulutustarpeet on kartoitettu.	Yksiköissä on nimetty TVT-vastaavat. TVT-koulutustarpeita ei ole vielä koottu.	Toteutunut.	Neljännesvuosiseuranta tavoitteen etenemisestä. Valmis 31.12.2017.	TVT-vastaavat ja päiväkotien johtajat ja perhepäivähoidon ohjaajat.
Lisätietoja:							

Muut

Tavoitteen peruste (=mistä tavoite on johdettu, esim. ohjelma tai normi)	Palvelualueen tavoite	TA 2018 mittari	TOTEUTUMA 31.6.2108	ENNUSTE 31.12.2108	Mittarin seuranta- väli	Vastuu- yksikkö
	Varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuslain ja opetussuunnitelmien mukaisesti I. Vasu-prosessi: Vasun mukaisen arvopohjan, lapsi- ja oppimiskäsityksen, perustehtävän ja Turun kaupungin vision konkretisointi yksikkö- ja ryhmätasolla.	Teemat on käsitelty yksikön yhteisissä henkilökuntakoukuksissa. Teemojen konkretisoinnit on kirjattu yksikkö- ja ryhmätasolla. Toiminta noudattaa kirjausten periaatteita.	31(/48) yksikköä on kirjannut sovitusti asian käsitte-ly. Teemojen konkretisointia ei ole kirjattu kaikissa yksiköissä. Osassa todettu, että toiminta noudattaa kirjausten periaatteita. Osassa todettu, että työtapojen muutosta viedään eteenpäin.	Toteutunut.	Neljännes- vuosiseuranta tavoitteen ete- nemisestä. Valmis 31.12.2017.	Päivä- hoitoyk- siköt (pkj, ltot)
	Varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuslain ja opetussuunnitelmien mukaisesti II. Pedagogiikan johtamisen kehittäminen	Johtajuusrakenne Ja yksikön kehittämistoimenpiteet on kuvattu sähköiseen vuosikelloon ja on käytössä alue- ja yksikkötasoisesti	31(/48) yksikköä on kirjannut sovitusti asian käsitte-ly. Sähköinen vuosikello saadaan käyttöön elokuussa. Osassa yksiköitä johtajuusrakenne kuvattu kirjallisesti.	Toteutunut. Sähköinen vuosikello on käytössä osassa yksiköistä.	Neljännes- vuosiseu- ranta tavoit- teen toteutu- misesta.	Päivä- hoi- toykiköt (pkjt) ja alue- päälliköt
	Varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuslain ja opetussuunnitelmien mukaisesti III: Kehittämisessä hyödynnetään Auditoinnista, pedagogisesta dokumentoinnista ja Kehittävä palaute –hankkeessa saatuja tutkimustuloksia.	Varhaiskasvatuksen auditointimalliin on tehty aikataulusuunnitelma. Yksikköauditoinnit tapahtuvat auditointisuunnitelman ja aikataulusuunnitelman mukaisesti.	Toteutunut.	Toteutunut.	Neljännes- vuosiseuranta tavoitteen to- teutumisesta.	Varhais- kasva- tuksen hallinto
	Varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuslain ja opetussuunnitelmien mukaisesti IV. Pedagogisen dokumentoinnin osaamisen kehittäminen.	Koko kasvat- ja ohjaus- henkilöstö osallistuu järjes- tettyihin koulutuksiin ja do- kumentoi työtä opitun mu- kaisesti.	Koulutus on järjestetty ja kaikille on tarjottu mahdolli- suutta osallistua koulutuk- seen. Yksittäisiä poissa- oloja on ollut koulutuksista (sairaus- yms. tapaukset).	Toteutunut.	31.12.2017	Palvelu- pääl- likkö, pkjt suunnit- televat ja toteut- tavat

						koulutukseen osallistumisen oman henkilötönsä osalta.
	Varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuslain ja opetussuunnitelmien mukaisesti V. Kehittävä palaute havainnointi vakiinnutetaan normaalitoiminnaksi.	Kehittävästä palautteesta saatujen tulosten mukaisesti jalkautetaan uuden vasun toimintakulttuuria määrittelemällä yksikön kehittämisen painopiste.	31(/48) yksikköä on kirjannut sovitusti asian käsitte-ly. Osassa yksiköitä on määritelty kehittämisen painopiste.	Toteutunut.	Neljännesvuosiseuranta tavoitteen toteutumisesta.	Pkj
	Varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuslain ja opetussuunnitelmien mukaisesti VI. Lapsilähtöisyyden toteutuminen varhaiskasvatuksen perushoitotilanteissa.	Yksikössä käydään läpi kaikki päivän perushoitotilanteet ja kirjataan ylös käytänteet sekä niiden pedagogiset perustelut. Hyödynnetään kasvatusyhteisösopimusta.	31(/48) yksikköä on kirjannut sovitusti asian käsitte-ly. Kasvatusyhteisösopimus on laajasti käytössä.	Toteutunut.	Neljännesvuosiseuranta tavoitteen toteutumisesta. 31.12.17 kaikki perushoitotilanteet on avattu ja toiminta on kirjattuna mu-kaista.	Pkj
2.2.6	Varhaiskasvatuksen ulkotoiminnan kehittäminen osana varhaiskasvatuksen palveluvalikkoa ja pedagogista toimintaa.	Jokaisessa yksikössä arvioidaan ulkotoiminnan kehittämismahdollisuudet ja tehdään suunnitelma kehittämistoimista, joita ryhdytään toteuttamaan.	31(/48) yksikköä on kirjannut sovitusti asian käsitte-ly. Arviointi on suoritettu. Ulkoilu ??? Nättinummen päivähoitoyksikköön ja Syvälahden päiväkotiin varataan vuodelle 2019 määrärahaa ulkoryhmätoiminnan aloittamiseksi.	Toteutunut.	¼: ulkotoiminnan kehittämismahdollisuudet on arvioitu ja kirjattu. 2/4: yksikön kehittämissuunnitelma on kirjattu. 3-4-/4: Kehittämissuunnitelman toteuttaminen.	Päivähoitoyksiköiden johtajat, aluepäälliköt.
Lisätietoja:						

4.2 Projektit

Korvataan alla oleva tavoitetaulukko seurantataulukolla Thinking Portfoliosta ajettavalla seurantaraportilla. Ohjeet täältä:

<https://dotku.turku.fi/vuosijohtaminen/ohjeet/prosessikohtaisetohjeet/Toiminnan%20seuranta/Ohje%20seurantaraportin%20ajamiseen%20Thinking%20Portfoliosta.pptx>

Strateginen hanke	Projekti	Vaihe	Alku (P3)	Loppu P6	Strategiakytkös
	Tallimäen päiväkodin oppimisympäristöjen kehittäminen	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	28.6.2017	31.12.2019	2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla
	Varhaiskasvatuksen kehittävä palaute	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	1.8.2016	31.12.2018	2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla
	Varhaiskasvatuksen pedagogiikan johtaminen	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	1.8.2016	31.12.2018	2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla
Sito/Organisaation toimintakyvyn kehittäminen	Varhaiskasvatuksen Primus-kehittäminen	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	14.12.2016	2.1.2020	3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä
Sito/Terveiden elämäntapojen edistäminen	Turun liikkuva varhaiskasvatus II	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	2.5.2017	31.12.2018	2 Hyvinvointi ja aktiivisuus
Digitaalisten palvelujen kehittäminen (Dipake)	Tulevaisuuden älykkäät oppimisympäristöt	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	1.9.2017	30.4.2020	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä 2.2.2. Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen
Yhteensä 403 835 €					

5 Tunnusluvut

5.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2016	TA 2017	Arvio TOT 2017	TA 2018	Toteutuma 31.6.2018	Ennuste 31.12.2018	Seuranta- väli
Kunnallisen päiväkotihoidon hinta Kuusikkovertailussa €/ laskennallinen lapsi	T/T	10 782			Tuottavuus paranee	Kuusikko 2017: 10 393	Tuottavuus on parantu- nut.	vuosittain ke- säkuussa Kuusikkover- tailun valmis- tuttua

Tunnusluvun tyyppi:

V= Volyymi

L/V=Laatu/vaikutavuus

S/P=Saataavuus/peittävyys

T/T=Tuottavuus/taloudellisuus